

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

01601, м. Київ, вул. О. Гончара, 55а, тел.(044) 247-30-54, тел./факс: (044) 247-30-50, факс: (044) 247-31-44
www.mns.gov.ua ЄДРПОУ 38516849 E-mail: oper@mns.gov.ua

04.03.2016 № 26-3171/26

На № _____ від _____

Чернігівська обласна державна
адміністрація

Про результати комплексної перевірки

Державною службою України з надзвичайних ситуацій відповідно до Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052, Плану роботи Державної служби України з надзвичайних ситуацій на 2016 рік, затвердженого Міністром внутрішніх справ України 14 січня 2016 р., у період з 15 по 25 лютого 2016 року здійснено комплексну перевірку діяльності місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та аварійно-рятувальних служб Чернігівської області щодо виконання вимог законів та інших нормативно-правових актів з питань техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту.

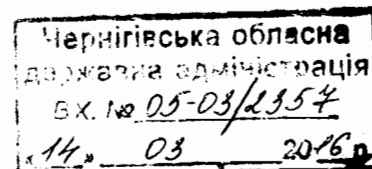
З метою усунення виявлених недоліків ДСНС України направляє акт комплексної перевірки та пропонує спланувати заходи щодо усунення недоліків і реалізації пропозицій комісії.

Додаток: на 35 арк. в 1 прим.

Директор Департаменту
державного нагляду (контролю)
у сфері пожежної, техногенної
безпеки та цивільного захисту

О. Щербаченко

Суслов С.М.
090968 585-68-84

Станом на 31 грудня 2015 року планові завдання на 2015 рік за напрямками діяльності у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки у цілому виконані.

На 2016 рік основні завдання у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб та сил цивільного захисту сплановані у всіх органах управління, що перевірялись.

Протягом перевірки членами комісії надано методичну допомогу, що сприяло усуненню багатьох недоліків та приведенню рішень місцевих органів виконавчої влади у відповідність з вимогами Кодексу цивільного захисту України та інших нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту.

Разом з цим залишаються невирішеними деякі проблеми та невиконаними заходи.

I. Планування діяльності територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту та її ланок, організація їх роботи з виконання вимог законів та інших нормативно-правових актів з питань техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту і діяльності аварійно-рятувальних служб

Безпосередня робота щодо планування діяльності обласної територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ та її ланок в обласній державній адміністрації забезпечується Управлінням організації цивільного захисту, інформації та зв'язку (далі – Управління) Департаменту з питань організації цивільного захисту та оборонної роботи облдержадміністрації. Проте Положення про Управління організації цивільного захисту, інформації та зв'язку (далі – Положення) та повноваження цього підрозділу потребують уточнення та приведення у відповідність з вимогами законодавства та інших нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту.

Так, відповідно до Положення до повноважень Управління віднесено організацію евакуації під час надзвичайних ситуацій, однак завдання та обов'язки Управління цим Положенням не визначені. Теж саме стосується питань медичного та біологічного захисту.

З урахуванням вимог Типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій (далі – Типове положення), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 р. № 409, на регіональному рівні розпорядженням Чернігівської облдержадміністрації від 30.10.2015 № 375 створено комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій та забезпечено її функціонування.

Проте функціональні обов'язки голови та членів комісії розроблено й затверджено ще у лютому 2014 року, тому вони не враховують більшість вимог Типового положення та потребують оновлення.

Оповіщення членів комісії здійснюється через систему електронного забезпечення (розроблено спеціальну програму та використовується розсилка через електронні адреси), що дозволяє забезпечувати централізоване оповіщення відповідних груп відповідальних осіб у найкоротші строки.

Плани роботи Комісії ТЕБ та НС розроблені. За 2015 рік проведено 11 засідань комісії. На 2016 рік до плану роботи комісії необхідно внести всі актуальні проблеми у сфері забезпечення захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Потребує особливого підходу подальша організація роботи Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської міської ради, яке створено рішенням міськради від 31.03.2015. На момент перевірки Управління розформоване рішенням міськради від 28.12.2015 № 2/VII-9 і перебуває у стані ліквідації.

За таких умов Управлінням не вжито заходів щодо внесення змін до положення про Управління у зв'язку із змінами, що відбуваються у сфері цивільного захисту та діяльності ДСНС України, положення про яку затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052.

Незважаючи на продуктивну роботу цього Управління, через відсутність підтримки з боку міськради та виконавчого комітету пропозиції Управління стосовно необхідності прийняття міських програм щодо удосконалення цивільного захисту не підтримано, програми не прийнято.

На належному рівні організовано роботу Комісії ТЕБ та НС у Прилуцькій міській раді та Прилуцькій райдержадміністрації, де всі актуальні питання щодо забезпечення безпеки населення, захисту територій від надзвичайних ситуацій включені до планів роботи комісій ТЕБ та НС цих районів, прийняті рішення містять конкретні пропозиції і завдання та спрямовані на практичне вирішення проблемних питань, є відповідні документи, що підтверджують виконання заходів, включених до плану роботи Комісії ТЕБ та НС на 2015 рік.

Потребують доопрацювання функціональні обов'язки Голови комісії ТЕБ та НС Козелецького району.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2015 р. № 101 "Про затвердження типових положень про функціональну територіальну підсистему єдиної державної системи цивільного захисту" рішенням облдержадміністрації затверджено Положення про територіальну підсистему єдиної державної системи цивільного захисту Чернігівської області. Відповідні положення про ланки цієї підсистеми розроблено та затверджено органами виконавчої влади у районах і міськими радами у містах, що перевірялися.

Відповідно до статті 130 Кодексу цивільного захисту України в області, містах, районах, об'єктах господарської діяльності з чисельністю персоналу понад 50 осіб повинні розроблятися плани реагування на надзвичайні ситуації. У всіх перевірених адміністративно-територіальних одиницях розроблені плани

потребують уточнення стосовно організації взаємодії органів управління під час виникнення надзвичайних ситуацій та узгодження завдань із завданнями, визначеними планом реагування на надзвичайні ситуації облдержадміністрації.

У Ніжинській районній державній адміністрації План реагування на надзвичайні ситуації не розроблено, питання реагування на надзвичайні ситуації відображено у Плані дій органів управління та сил ланки територіальної підсистеми Ніжинського району при загрозі або виникненні НС, що не відповідає діючим нормативно-правовим документам.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2008 р. № 774-10 "Про затвердження Порядку розроблення планів цивільного захисту міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Автономної республіки Крим, областей, міст (районів у містах), районів та об'єктів економіки (господарювання) на особливий період та Порядку переведення єдиної системи цивільного захисту з режиму функціонування у мирний час в режим функціонування в умовах особливого періоду" в області та районах організовано розроблення планів цивільного захисту на особливий період.

З кращого боку слід відмітити рівень відпрацювання планів цивільного захисту на особливий період у м. Прилуки, Ніжин та Прилуцькій райдержадміністрації. Плани цивільного захисту на особливий період інших суб'єктів перевірки потребують коригування та уточнення. План цивільного захисту на особливий період Козелецького району розроблений без врахування Методичних рекомендацій щодо розробки планів на особливий період, затверджених наказом МНС України від 06.10.2008 № 721дск, та потребує доопрацювання. Крім цього, доцільно визначити гриф щодо обмеженого доступу зазначеного документа.

На виконання вимог Кодексу цивільного захисту України Головою облдержадміністрації затверджено План основних заходів цивільного захисту області на 2016 рік, визначено завдання з планування та реалізації основних заходів цивільного захисту. Відповідні плани також відпрацьовано у районах та містах, що перевірялися.

Рішенням обласної ради від 10 вересня 2015 року затверджено Цільову соціальну програму розвитку цивільного захисту Чернігівської області на 2016-2020 роки. Відповідно до цієї Програми на 2016 рік передбачено виділення 1 млн. 172 тис. гривень.

Відповідні програми розроблено іншими суб'єктами цивільного захисту, що перевірялися, за винятком Козелецького району.

Стан роботи щодо планування діяльності, готовності територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту та організація роботи з виконання вимог законів та інших нормативно-правових актів з питань техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту і діяльності аварійно-рятувальних служб оцінюється як "задовільний".

II. Організація оповіщення та інформування керівного складу і населення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій та дії в умовах надзвичайних ситуацій

Створена в області регіональна автоматизована система централізованого оповіщення підтримується у робочому стані і готова до застосування за призначенням.

При проведенні перевірок працездатності системи випадків відмов апаратури оповіщення та несанкціонованого запуску засобів оповіщення не зареєстровано.

Водночас апаратура та засоби оповіщення морально та фізично застаріли, зняті з виробництва, відсутні запасне майно та прилади, що ускладнює ремонт та підтримання системи у працездатному стані.

На території області розташовано 109 електросирен (із них працездатних – 93 та 16 непрацездатних у зв'язку із закриттям підприємств).

Багато підприємств, де встановлено електросирени, на цей час не працюють, що зменшує надійність оповіщення та доведення інформації до підприємств, організацій, установ та населення в деяких містах та районах області. Рішення про необхідність перенесення зазначених електросирен в інші місця не приймаються.

Покриття електросиренами територій міст та районів області складає 65% території області, запуск електросирен проводиться автономно (42 електросирени) та централізовано (67 електросирен) з міського та позаміського запасного пунктів управління. Для 100 % – го покриття території області потрібне встановлення додаткових 40 електросирен.

Відповідно до Цільової соціальної програми розвитку цивільного захисту Чернігівської області на 2012-2015 роки, затвердженої рішенням Чернігівської обласної ради від 23.12.2011, у 2015 році проведено модернізацію регіональної системи централізованого оповіщення зі створенням автоматизованого робочого місця (далі – АРМ) чергового пункту управління Чернігівської обласної державної адміністрації на суму 65 тис. гривень (виконавець – ТОВ "Науково-виробниче підприємство "Озон С"). Це дозволяє проводити оповіщення керівного складу, членів обласних, міських та районних комісій з питань ТЕБ та НС, чергових служб області та районів за мобільними та стаціонарними телефонами за допомогою СМС-повідомлень та речових повідомлень. Кількість абонентів, заведених до АРМ, складає 1600 абонентів.

З автоматизованого робочого місця також можливо здійснити перехоплення радіостанції "Наше Радіо" на частоті 104,3 МГц для оповіщення населення м. Чернігова та прилеглих районів про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій.

У 2015 році експлуатаційно-технічне обслуговування (далі – ЕТО) апаратури регіональної системи оповіщення відповідно до договору здійснювала Філія спеціалізованого електрозв'язку ПАТ „Укртелеком“. На ці цілі було витрачено 95 тис. гривень. Станом на 01.01.2016 заборгованість відсутня. Разом з цим, згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України

від 8 липня 2015 р. № 705-р на базі Філії створено казенне підприємство „Укрспецзв’язок“, яке віднесено до сфери управління Держспецзв’язку. За таких умов на час перевірки в області не визначено суб’єкта, який може надавати послуги ЕТО, не укладено угоду щодо проведення такого обслуговування регіональної системи централізованого оповіщення Чернігівської області.

Відповідно до Цільової соціальної програми розвитку цивільного захисту Чернігівської області на 2016-2020 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 10.09.2015, на реконструкцію регіональної системи оповіщення на 2016 рік передбачено кошти у розмірі 200 тис. гривень.

За результатами відпрацювання ввідної з виникнення надзвичайної ситуації (верхова лісова пожежа) та збору членів комісії ТЕБ та НС у Ніжинському районі встановлено необхідність скорочення часу оповіщення та вдосконалення отримання і передачі сигналів (розпоряджень) про виникнення надзвичайної ситуації шляхом оптимізації заходів з оповіщення керівного складу на рівні секретаря керівника районної державної адміністрації, відповідального чергового районної державної адміністрації, чергового органів внутрішніх справ, диспетчерів всіх рівнів (осіб чергових змін).

Стан організації оповіщення оцінюється як "задовільний".

III. Стан інженерного захисту територій, укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту

Заходи щодо організації та забезпечення інженерного захисту населення і території області в основному здійснюються відповідно до вимог керівних документів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. № 87-2 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 561-9" м. Чернігів віднесено до II групи з цивільного захисту.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 18.02.2014 № 47/1-ДСК затверджено перелік суб’єктів господарювання, що віднесені до категорій цивільного захисту (до переліку включено 61 суб’єкт господарювання комунальної та приватної форми власності).

На цей час розроблено проект розпорядження голови облдержадміністрації щодо внесення змін до зазначеного переліку.

Протягом 2015 року було проведено 6 засідань обласної архітектурно-містобудівної ради при Управлінні містобудування та архітектури облдержадміністрації, до складу якої включено начальника управління організації цивільного захисту, інформації та зв’язку Департаменту з питань організації цивільного захисту та оборонної роботи облдержадміністрації.

Протягом поточного 2016 року видані завдання на розробку розділів ІТЗ ЦЗ у складі генеральних планів 8 населених пунктів.

В області затверджено програму розробки та коригування генеральних планів міст та селищ міського типу в області, але заходи з реалізації цієї програми у повному обсязі не фінансувались.

До складу Чернігівської області входить 22 райони та 16 міст (з яких 4 міста обласного та 12 міст районного підпорядкування), 29 селищ міського типу та 1486 сільських населених пунктів.

Під час перевірки встановлено, що в 3 з 4 генеральних планів міст обласного значення розроблено розділ “Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони)”, який потребує коригування.

З 22 адміністративних районів всі райони мають схеми планування територій, в яких розроблено окремий розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту, що потребує коригування. З 12 міст районного значення у 3-х відкориговані генеральні плани, в яких розроблено окремий розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту, інші потребують коригування.

Робота з впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту на об’єктах будівництва, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 6, у частині надання вихідних даних та вимог, необхідних для проектування розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту, в області ведеться.

Разом з цим у Департаменті з питань організації цивільного захисту та оборонної роботи облдержадміністрації копія розроблених розділів інженерно-технічних заходів цивільного захисту у містобудівній документації відсутня, що не дозволяє здійснювати якісне погодження вихідних даних на розроблення інженерно-технічних заходів цивільного захисту у проектній документації об’єктів будівництва на території області. Такий же стан роботи і в районах та містах області.

У 2015 році погоджено 7 вихідних завдань на розробку розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту у складі проектної документації об’єктів, а з початку 2016 року уже погоджено 6 таких завдань.

Для укриття населення в області створено фонд захисних споруд цивільного захисту (далі – ЗС ЦЗ) у кількості 1 тис. 23 одиниць (у тому числі 157 сховищ та 866 протирадіаційних укриттів).

Крім цього, для захисту людей від деяких факторів небезпеки, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій у мирний час, та дії засобів ураження в особливий період, утримуються 129 тис. 324 споруди подвійного призначення місткістю на 894 тис. 808 осіб та 48 тис. 46 найпростіших укриттів місткістю на 109 тис. осіб.

Організація роботи зі спорудження додаткових швидкобудуємих ЗС ЦЗ або дообладнання в особливий період підвальних та інших заглиблених приміщень для укриття населення не планується, тому що за наявним розрахунком місткості фонду ЗС ЦЗ вистачає для укриття населення області.

Однак відповідно до Книги обліку захисних споруд цивільного захисту (інв. № 05-01-23, яка скріплена печаткою для довідок і має 32 сторінки) на території Чернігівської області замість 1 тис. 23 ЗС ЦЗ обліковано тільки 610 ЗС ЦЗ (157 сховищ та 453 протирадіаційні укриття).

Таким чином, 413 протирадіаційних укриттів виключено з обліку захисних споруд цивільного захисту області без погодження з ДСНС України з порушенням вимог Кодексу цивільного захисту України та постанови Кабінету Міністрів України від 8 квітня 1999 р. № 567.

На цей час оформлено та направлено на розгляд до ДСНС України документи для виключення з фонду ЗС ЦЗ 301 протирадіаційного укриття з подальшим переведенням їх у найпростіші укриття.

Це потребує додаткового вивчення цього питання фахівцями ДСНС України спільно з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

У містах та районах області, що перевірялись, облік ведеться з порушеннями вимог діловодства (не зареєстровані, не прошнуровані та не пронумеровані сторінки книг обліку). Найкраще організовано такий облік у Сосницькому та Прилуцькому районах.

На утримання ЗС ЦЗ комунальної форми власності кошти з обласного бюджету та місцевих бюджетів не виділялись та не передбачено їх виділення у 2016 році, крім Ніжинського міського виконавчого комітету, рішенням якого від 05.02.2015 № 24 виділено 20 тис. грн. для ремонту протирадіаційних укриттів комунальної власності міста Ніжин. На цей час кошти не використані, але їх виконання перенесено на березень 2016 року.

За звітний період в області тричі (у 2011, 2012 та 2014 роках) Комісією ТЕБ та НС облдержадміністрації розглядались питання про подальше використання ЗС ЦЗ державної та комунальної власності. За підсумками п'яти засідань прийнято рішення: рекомендувати ліквідатору підприємства укласти договір на безоплатне зберігання сховища, двічі райвідділу Фонду державного майна у Чернігівській області рекомендовано укласти договір на безоплатне зберігання двох сховищ цивільного захисту. Проте в обох випадках питання не вирішено.

Спільно з органами прокуратури області подано 20 позовних заяв в інтересах держави, що стосувалися здійснення заходів у сфері цивільного захисту, з них 16 позовів в порядку статті 60 КАС України щодо визнання бездіяльності суб'єкта владних повноважень протиправною і зобов'язання вчинити дії, 4 – в порядку статті 2.29 ГПК України щодо зобов'язання укласти договір про безоплатне зберігання захисних споруд, зобов'язання вжити організаційних заходів.

За результатами розгляду судом першої інстанції 12 позовів задоволено повністю, 1 позов відкликано, 4 – залишено без розгляду за клопотанням прокурора, 2 – провадження припинено. Об'єктом апеляційного перегляду стало 3 рішення суду першої інстанції, за наслідками якого 1 апеляційну скаргу відповідача повернуто, 2 – залишено без задоволення, а рішення суду першої інстанції – відповідно без змін.

На виконання розпоряджень Кабінету Міністрів України від 26 січня 2015 р. № 47-р "Про встановлення режимів підвищеної готовності та надзвичайної ситуації" і № 48-р "Про надання дозволу на проведення перевірок щодо дотримання вимог законодавства у сфері цивільного захисту" та доручення Прем'єр-міністра України від 23 січня 2015 р. в області розроблено План комплексних перевірок захисних споруд цивільного захисту, що розташовані на території Чернігівської області, відповідно до якого в період з 2 лютого по 31 березня 2015 року спільними комісіями з представників Управління ДСНС України у Чернігівській області та структурних підрозділів з питань цивільного захисту місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування здійснено перевірку 1167 ЗС ЦЗ області (97,9 % загальної кількості).

З числа перевірених на той час 1167 споруд до укриття населення в разі застосування звичайних військових засобів ураження без урахування повної готовності всього обладнання, встановленого у ЗС ЦЗ, готовність цих споруд визначено, як:

- "готові" – 344 (29%);
- "обмежено готові" – 616 (52%);
- "не готові" – 207 (17%)

Натомість, відповідно до критеріїв військового часу та врахування повної готовності всього обладнання, встановленого у ЗС ЦЗ, стан готовності перевірених споруд оцінено як:

- "готові" – 4 (0,3%);
- "обмежено готові" – 168 (14,4%);
- "не готові" – 995 (85,3%).

Основними причинами неготовності ЗС ЦЗ є: руйнування конструкцій споруд, затоплення ґрунтовими або стічними водами, порушення гідроізоляції огорожувальних конструкцій, несправність інженерних мереж, фільтровентиляційних установок, закінчення терміну збереження фільтрів-поглиначів різного типу, демонтаж обладнання, перепланування з порушенням вимог нормативних документів.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1473-р в області триває технічна інвентаризація ЗС ЦЗ. На сьогодні проведено технічну інвентаризацію 330 ЗС ЦЗ, що складає 32,3 % від їх загальної кількості ЗС ЦЗ в області та є найменшим показником в Україні.

Під час перевірки встановлено, що обласна та місцеві інвентаризаційні комісії, в основному, проводять свою роботу формально, засідання за участю балансоутримувачів захисних споруд не проводяться, заслуховування голів райдержадміністрацій та міськвиконкомів не здійснюється взагалі, дієвого контролю за виконанням протокольних рішень стосовно проведення технічної інвентаризації захисних споруд не організовано. Всі перевірени технічні документи на захисні споруди (інвентаризаційні справи, технічні паспорти та облікові картки, документи на право власності) оформлені не повністю або з порушенням вимог Інструкції про порядок проведення технічної інвентаризації

об'єктів нерухомого майна, затвердженої наказом Держбуду від 24.05.2001 № 127, зареєстрованим у Мін'юсті 10 липня 2001 р. за № 582/5773.

Так, у технічній документації на захисні споруди:

не відображається інформація про вартість об'єкта, відсоток зносу;

відсутній опис дефектів і пошкоджень, в окремих випадках не коректно вказано вид захисних споруд.

Зазначені недоліки ставлять під сумнів підсумки проведення технічної інвентаризації, тому що основне її завдання полягає у проведенні інвентаризації ЗС ЦЗ як об'єктів нерухомого майна, уточненні їх наявності та оцінці фактичного технічного стану (наказ МНС України від 10.06.2009 № 390).

Основними причинами низьких показників з проведення технічної інвентаризації захисних споруд цивільного захисту є обмеженість коштів у місцевих бюджетах, відмова окремих приватних власників захисних споруд виділяти кошти на інвентаризацію, відсутність важелів впливу на цих суб'єктів господарювання та неефективна робота міських і районних інвентаризаційних комісій.

Відпрацьовано карти-схеми можливих підтоплень, зсувонебезпечних ділянок та інших небезпечних процесів, які активізуються на території області. Заходи щодо попередження виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних із загрозою підтоплень, зсувних і обвальних процесів на території Чернігівської області, здійснюються на достатньому рівні.

Стан інженерного захисту оцінюється як "задовільний".

IV. Організація заходів з евакуації

Згідно із розпорядженнями Чернігівської обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування на всіх рівнях територіальної підсистеми цивільного захисту Чернігівської області створено комісії з питань евакуації та інші евакооргани.

Положення про комісії з питань евакуації та їх персональний склад затверджено рішеннями місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, документи щодо організації виконання ними завдань розроблено та затверджено, але потребують коригування відповідно до вимог Порядку проведення евакуації у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 841.

Плани евакуації населення області, перевірених міст, районів на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру відпрацьовані. Транспортне забезпечення евакуаційних заходів сплановано.

Разом з цим, плани евакуації населення у Козелецькому, Ніжинському районах, місті Чернігів по окремих показниках потребують коригування.

В обласній державній адміністрації та місцевих органах виконавчої влади не виконуються вимоги Порядку здійснення компенсації вартості послуг і розміру фактичних (понесених) витрат суб'єкту господарювання та

громадянина, транспортні засоби яких залучені для вивезення населення із зони надзвичайної ситуації, районів можливих бойових дій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2013 р. № 581.

Так, до цього часу в обласній державній адміністрації та перевірених місцевих органах виконавчої влади не складено орієнтовні техніко-економічні розрахунки щодо компенсації витрат суб'єктам господарювання та громадянам, транспорт яких залучено для евакуації населення із зони надзвичайної ситуації.

Орієнтовні техніко-економічні розрахунки розробляються для кожного виду надзвичайної ситуації, яка потребує обов'язкової евакуації населення, і після їх затвердження головою державної адміністрації є додатком до плану евакуації відповідного рівня.

Стан організації евакуаційних заходів оцінюється як "задовільний".

V. Стан організації радіаційного та хімічного захисту населення і територій

Відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 20.10.2006 № 380 "Про порядок організації спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки в області" в області створені і функціонують пости радіаційного і хімічного спостереження. Станом на 01.01.2016 суб'єктами господарювання створено 84 поста радіаційного та хімічного спостереження та 26 розрахунково-аналітичних груп.

Типові режими радіаційного захисту відображені у відповідних планах цивільного захисту Чернігівської області, міст та районів на особливий період.

На цей час укомплектованість постів приладами радіаційної та хімічної розвідки складає 46 %, але більше 80 % зазначених засобів – технічно застарілі та перевищують визначений виробниками термін зберігання, потребують заміни.

Рішенням обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 08.12.2015 № 10 затверджено 17 хімічно небезпечних об'єктів, у тому числі: II ступеня – 1, III ступеня – 5, IV ступеня – 11. Загальна кількість населення, що може потрапити в зону можливого хімічного забруднення, становить 31 тис. 261 особа, а у прогнозовану зону хімічного забруднення – 1 тис 873 особи.

Станом на 1 січня 2016 року населення області промисловими засобами захисту органів дихання від небезпечних хімічних речовин забезпечено:

персонал ХНО – 77,7 % (середній показник в Україні – 93,9 %);

працівники підприємств, які потрапляють у зону можливого хімічного забруднення, – 26,6 % (середній показник в Україні – 42 %).

непрацююче населення, яке проживає в прогнозованій зоні хімічного забруднення, – 6,2% (середній показник в Україні – 11,4 %).

Частина цих засобів радіаційного та хімічного захисту також технічно застаріла, їх терміни зберігання перевищують терміни, визначені виробниками.

З метою вирішення питання щодо забезпечення непрацюючого населення ЗІЗ органів дихання підготовлено та направлено 60 листів до посольств та представництв західних держав щодо надання гуманітарної допомоги..

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. № 1200 "Про затвердження Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю" для забезпечення непрацюючого населення Чернігівської області засобами індивідуального захисту (далі – ЗІЗ) органів дихання (далі – ОД) від бойових отруйних речовин (далі – БОР) з ДСНС України погоджено обсяги потреб ЗІЗ ОД від БОР у кількості 267 тис. одиниць.

Згідно з Цільовою соціальною програмою розвитку цивільного захисту в Чернігівській області на 2016-2020 роки для створення ЗІЗ ОД від БОР для непрацюючого населення, яке проживає в містах, віднесених до груп з цивільного захисту, у 2016 році передбачено виділення 500 тис. грн., а для забезпечення промисловими ЗІЗ ОД від небезпечних хімічних речовин непрацюючого населення, яке проживає в прогнозованій зоні хімічного забруднення, – 29 тис. гривень.

В області визначено 58 суб'єктів господарювання, які надають населенню санітарно-гігієнічні послуги і можуть залучатися до проведення санітарної обробки людей та одягу у разі виникнення надзвичайних ситуацій, та 21 об'єкт, який можливо залучати до проведення спеціальної обробки техніки.

Положення про проведення спеціальної обробки зараженої території, техніки, одягу та санітарної обробки людей затверджено заступником голови Чернігівської облдержадміністрації 15.02.2008.

Необхідно зазначити, що у зв'язку з фактичним розвалом комунального господарства, банкрутством багатьох підприємств, не в усіх районах та містах області є підприємства, установи та організації, які здатні в повному обсязі виконати завдання спеціальної обробки. Наприклад, перелік суб'єктів господарювання області, які можуть залучатися до проведення санітарної обробки людей та одягу, порівняно з 2005 роком фактично скоротився у 10 разів, такі об'єкти, як лазні та пральні, відсутні. Сауни, які в невеликих кількостях є майже в кожному районі, приватні. Жодна з саун не відповідає вимогам СНІП 2.01.57-85 "Пристосування об'єктів комунально-побутового призначення для санітарної обробки людей, спеціальної обробки одягу та рухомого складу автотранспорту". Навіть за умови укладання договорів між місцевими органами влади і підприємцями на проведення санітарної обробки населення, ситуація суттєво не покращиться, оскільки потужності цих закладів не зможуть забезпечити необхідну пропускну здатність.

Пункти видачі засобів індивідуального захисту, у разі необхідності та наявності ЗІЗ для непрацюючого населення, будуть розгорнуті на базі житлово-експлуатаційних контор (ЖРЕД) м. Чернігова.

План реагування на радіаційні аварії територіальної підсистеми відпрацьовано та затверджено головою облдержадміністрації у грудні 2011 року. План своєчасно уточнюється.

Стан радіаційного та хімічного захисту від надзвичайних ситуацій оцінюється як "задовільний".

VI. Стан організації медичного, біологічного та психологічного захисту, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення

В області на базі державних та комунальних закладів охорони здоров'я утворено медичну спеціалізовану службу та територіальну координаційну комісію. Рішення обласної та територіальних комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, що стосуються медичної служби, виконуються.

Службою організовано надання медичної допомоги населенню, забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя при виникненні надзвичайних ситуацій та у особливий період, недопущено виникнення особливо небезпечних та небезпечних інфекційних захворювань.

Заклади охорони здоров'я усіх рівнів, що надають медичну допомогу, на 100% забезпечено подвійними лініями енергопостачання, автоматикою переключення, на 71,4 % автономними джерелами енергопостачання, запасом палива на 10 годин роботи; на 65 % забезпечено регіональним матеріальним резервом та на 65% місцевими (об'єктовими) резервами – лікарськими засобами та медичними виробами, решта потреби покривається за рахунок угод з аптечною мережею, яка є складовою системи медичної служби. Захисні споруди та ПРУ утримуються на задовільному рівні.

Розроблено плани використання існуючих сил та матеріальних засобів у разі виникнення надзвичайних ситуацій, визначено заходи медичного, біологічного та психологічного захисту, забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення адміністративно-територіальних одиниць – області, районів, міст, районів у місті. Найкраще цю роботу організовано у територіальному центрі екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, медичних службах міст Чернігів, Прилуки, Ніжин та Прилуцького, Ніжинського, Козелецького районів.

Разом з цим залишаються невирішеними проблемні питання.

Так, на час перевірки не виконано вимоги Закону України "Про екстрену медичну допомогу" в частині забезпечення діяльності територіального центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф оперативно-диспетчерською службою та маршрутизацією виклику. Це унеможливило забезпечення нормативних термінів прибуття на виклик бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги у разі повідомлення про невідкладний стан людини під час надзвичайної ситуації.

Відсутність єдиної диспетчерської служби територіального центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф призводить до неможливості єдиного оперативного управління системою екстреної (швидкої) медичної допомоги адміністративно-територіальних одиниць (область, район, місто, район у місті) у випадку виникнення надзвичайної ситуації та в особливий період.

Зношеність парку автомобілів швидкої медичної допомоги становить 50%. У системі екстреної медичної допомоги області понад 10 років експлуатуються 22 автомобілі швидкої медичної допомоги, які зношені та потребують заміни, 40 одиниць потребують капітального ремонту.

Забезпечення засобами радіозв'язку системи екстреної медичної допомоги знаходиться на незадовільному рівні. На цей час відсутня єдина наскрізна радіочастота, що покриває територію області, та сучасні портативні радіостанції (покоління 3G, 4G). Підрозділи екстреної (швидкої) медичної допомоги використовують дротовий та мобільний зв'язок, проте згідно із законодавством вони є спеціальними користувачами радіочастот, мають право експлуатувати безоплатно і повинні розвивати телекомунікаційний ресурс.

Працівників екстреної (швидкої) медичної допомоги не забезпечено спеціальним одягом літнього, зимового зразків та взуттям (частково забезпечено на станції швидкої медичної допомоги м. Чернігів).

Нормативи прибуття бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги виконуються на 98% у містах та на 94% у населених пунктах поза межами міста.

Заклади охорони здоров'я усіх рівнів (первинний, вторинний, третинний) незадовільно забезпечені лікувальними сировотками, відсутні протистовбнячна, протигангренозна, проти ботулізму та проти укусів зміїв, проти сказу наявно лише 200 доз.

Лабораторії (бактеріологічні, гігієнічні, вірусологічні, радіологічні) системи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка реорганізується у зв'язку з утворенням Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, потребують накопичення засобів експрес-діагностики, дезінфікуючих засобів резерву для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. За таких умов під час відпрацювання ввідної на Чернігівському молокозаводі встановлено, що потребують уточнення завдання міської санітарно-епідеміологічної служби, на яку покладено ведення радіаційної, хімічної та епідеміологічної розвідки у зонах можливого забруднення.

Стан медичного, біологічного та психологічного захисту, забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення Чернігівської області оцінюється як "добрий".

VII. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення заходів цивільного захисту. Створення, збереження і раціональне використання матеріальних резервів, необхідних для ліквідації надзвичайних ситуацій

Згідно з розпорядженням обласної державної адміністрації від 23.12.2015 № 755 "Про створення матеріальних резервів для запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій" організовано роботу щодо створення і використання матеріальних резервів в області. У містах Чернігів, Ніжин, Прилуки, Козелецькому, Ніжинському, Прилуцькому та Сосницькому районах органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування визначено порядок створення резервів матеріальних ресурсів для ліквідації надзвичайних ситуацій.

У місті Прилуки та Ніжинському районі номенклатури місцевих матеріальних резервів не мають обґрунтування того, що потреба у цих резервах визначалася з урахуванням прогнозованих для конкретної території, видів та рівня надзвичайних ситуацій, обсягів робіт з ліквідації їх наслідків, розмірів заподіяних збитків, обсягів забезпечення життєдіяльності постраждалого населення.

У місті Прилуки та Козелецькому районі не в повному обсязі розроблено документи, що визначають (регламентують) порядок зберігання, використання та видачі ресурсів матеріальних резервів для ліквідації надзвичайних ситуацій.

Вибірковою перевіркою встановлено, що фактична наявність матеріальних резервів відповідає обліковим даним.

Заходи щодо поповнення та накопичення матеріального резерву передбачені Цільовою соціальною програмою розвитку цивільного захисту Чернігівської області на 2016-2020 роки та затверджено рішенням Чернігівської обласної ради від 10.09.2015.

Місця зберігання матеріальних резервів в області визначено і затверджено відповідними рішеннями органів виконавчої ради та органами місцевого самоврядування. 75 % матеріальних цінностей, закладених до матеріального резерву, мають сертифікати відповідності на весь нормативний строк зберігання.

Окремі місця зберігання матеріально-технічних ресурсів не відповідають установленому порядку та умовам їх цілісності і збереження. Так, склад для зберігання регіонального матеріального резерву у м. Мена має дах у незадовільному стані і не здатен забезпечити якісне та цілісне зберігання майна.

Облік і контроль наявності, якості, умов зберігання, готовності до використання ресурсів матеріальних резервів організовано під час щорічних інвентаризаційних перевірок.

Накопичення регіонального матеріального резерву Чернігівської області – 62,3%, місцевих матеріальних резервів – 100%; об'єктових матеріальних резервів – 59%.

Резервні фонди в обласному, районних та міських бюджетах сплановані.

Стан створення, збереження і використання матеріальних ресурсів, необхідних для ліквідації надзвичайних ситуацій у Чернігівській області оцінюється як "задовільний".

VIII. Сили цивільного захисту, організація робіт з попередження та реагування на надзвичайні ситуації, створення та функціонування пунктів управління і центрів управління в надзвичайних ситуаціях

Відповідно до вимог статті 25 Кодексу цивільного захисту України, постанови Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 р. № 469 "Про затвердження Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту" розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 25 листопада 2015 року № 675 на обласному рівні утворено 10 спеціалізованих служб цивільного захисту регіонального рівня та розроблено положення про територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту за винятком положення про територіальну інженерну спеціалізовану службу цивільного захисту та спеціалізовану службу цивільного захисту охорони громадського порядку (зазначені служби не створені).

Положення про спеціалізовані служби, що створені, потребують коригування та уточнення. Так, положенням про спеціалізовану службу зв'язку та оповіщення передбачено 7 заступників керівника служби, серед яких і заступник начальника Управління ДСНС України в Чернігівській області та начальник Головного управління Національної поліції в області. Однак зазначені посадові особи є керівниками інших спеціалізованих служб і навіть не повідомлені про включення їх до складу служби зв'язку та оповіщення.

У всіх положеннях про спеціалізовані служби відсутня інформація про порядок їх функціонування. Також відсутні плани приведення їх у дію. Фактично зазначені спеціалізовані служби цивільного захисту, крім протипожежної, створено формально. У Козелецькому районі положення про спеціалізовану службу транспортного забезпечення не затверджено.

У районах та містах, що перевірялися, розроблені положення про територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту.

У м. Прилуки та Сосницькому районі з метою оптимізації виконання завдань цивільного захисту завдання спеціалізованої служби цивільного захисту інженерної та матеріального забезпечення покладено на комунально-технічну службу цивільного захисту. У м. Ніжин та Ніжинському районі створено єдину для цих ланок спеціалізовану службу цивільного захисту.

Під час перевірки встановлено, що територіальною підсистемою Чернігівської області вживаються певні заходи для створення, забезпечення та підтримання у постійній готовності сил і засобів цивільного захисту, захисту населення і територій від негативного впливу надзвичайних ситуацій.

Відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2013 р. № 787 "Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту" в області, районах, містах обласного значення розроблені положення про створення територіальних формувань цивільного захисту, але на час перевірки такі формування створено лише у мм. Ніжин, Прилуки та Прилуцькому районі.

На момент перевірки в області існує примірний перелік об'єктових формувань цивільного захисту, який не затверджений і мають виключно інформативний характер, облік працівників, техніки та майна, що використовуються під час проведення робіт формуваннями цивільного захисту, не ведеться. За таких умов аналогічна ситуація із формуваннями цивільного захисту спостерігається практично у всіх районах та містах області, що перевірялися.

Для вирішення завдань щодо запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, проведення пошукових, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у Чернігівській області створено 2 аварійно-рятувальні служби, з них: комунальних – 1, об'єктових – 1.

За результатами перевірки Чернігівську обласну водолазно-рятувальну службу визнано "не готовою до дій за призначенням" через відсутність атестації на право здійснення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт як рятувальників, так і служби в цілому. Крім цього, службою не пройдено сертифікацію та щорічне підтвердження кваліфікації водолазами.

Протягом перевірки у всіх перевірених районах та містах відпрацьовувалися різноманітні ввідні з ліквідації умовних надзвичайних ситуацій на природних екосистемах, на об'єктах соціальної сфери, з хімічно-небезпечними речовинами тощо.

Загальним недоліком усіх перевірених міст та районів є те, що під час відпрацювання практичних ввідних письмово не оформлювались відповідні рішення з організації робіт. Сама організація робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та організаційно-методичне керівництво діями відповідних служб органами виконавчої влади потребує вдосконалення шляхом проведення відповідних практичних тренувань.

Під час відпрацювання ввідної з ліквідації аварій на хімічно небезпечному підприємстві у м. Чернігові відповідні служби прибували на місце з простроченими фільтруючими коробками для протигазів або взагалі без них, розмір шолом-маски не відповідав реальному розміру голів відповідних працівників тощо. Призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, створення та організація роботи штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, як його робочого органу, практично не відбувалося.

Крім цього, під час відпрацювання ввідної з ліквідації умовної надзвичайної ситуації, а саме розриву 2500 кг аміаку на ПАТ "Чернігівський молокозавод", крім вищезазначених недоліків, не були проведені розрахунки прогнозованої зони хімічного забруднення та зони можливого хімічного забруднення. Кількість населення, що потрапила у прогнозовану зону хімічного забруднення, не визначено. Заходи для його евакуації взагалі не вживалися. Керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації взагалі самоусунувся від виконання своїх обов'язків, посилаючись на проведення інших заходів та необхідність його участі в них.

Аналогічна ситуація склалася і у місті Козелець під час відпрацювання ввідної з ліквідації наслідків вибуху газової котельні по вул. 1-го травня, 27,б. Практична роль органів виконавчої влади в організації робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації майже відсутня.

В області в належному стані утримується обласний пункт управління.

Стан створення, забезпечення та підтримання у постійній готовності сил і засобів цивільного захисту для запобігання надзвичайним ситуаціям, організація робіт з попередження та реагування на надзвичайні ситуації, створення та функціонування пунктів управління і центрів управління в надзвичайних ситуаціях оцінюється як "задовільний".

ІХ. Підготовка керівного складу та фахівців з питань цивільного захисту, навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, підготовка до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту

Під час перевірки Чернігівської області виявлені такі основні недоліки:

відсутність у навчальних програмах загальноосвітніх навчальних закладів тематики щодо дій у разі виникнення терористичного акту та у разі захоплення учасників виховного процесу у заручники;

відсутність у деяких навчальних закладах області класів та куточків з цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, але є в наявності куточки з пожежної безпеки;

наявність застарілої матеріально-технічної бази у консультаційних пунктах, які створені при житлово-експлуатаційних організаціях та в сільських (селищних) радах;

відсутність у деяких організаціях графіку підвищення кваліфікації з функціонального навчання керівного складу з питань цивільного захисту.

Викликає занепокоєння ситуація щодо непроходження у 2015 році та І кварталі 2016 року функціонального навчання керівного складу деяких установ освіти Чернігівської області.

Відповідно до інформації управління освіти і науки Чернігівської області така ситуація склалася у зв'язку з відсутністю відповідного фінансування.

Командно-штабні навчання, штабні тренування територіальної підсистеми та її ланок, спеціальні навчання (тренування) формувань цивільного захисту спеціалізованих служб цивільного захисту, спеціальні об'єктові навчання та тренування організовані згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 443 та проводяться відповідно до затвердженого Графіку проведення таких навчань і тренувань з органами управління та силами цивільного захисту територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Чернігівської області та її ланок у 2016 році.

Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях організовано відповідно до щорічних розпорядчих документів Чернігівської обласної державної адміністрації, якими затверджуються відповідні організаційно-

методичні вказівки. У 2016 році зазначені організаційно-методичні вказівки затверджено розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 28.12.2015 № 770 "Про організацію цивільного захисту області у 2016 році".

У навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Чернігівської області у 2015 році за державним замовленням пройшли функціональне навчання у сфері цивільного захисту 1101 особа (99% запланованого), з них на договірних умовах – 608 осіб.

Протягом 2016 року заплановано проходження навчання 1441 особи, з яких за державним замовленням – 569 осіб, за контрактом – 872 особи. Станом на 1 лютого 2016 року пройшли навчання 128 осіб (86% планових показників за цей період).

Аналіз виконання плану комплектування у 2015 році показує, що на більш високому рівні організовано навчання керівного складу та фахівців з питань цивільного захисту у місті Ніжині та Бахмацькому районі, на низькому рівні – у Чернігівському та Срібнянському районах.

У ході перевірки виявлено, що на високому рівні проводяться заходи з навчання керівного складу та фахівців з питань цивільного захисту, навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях у Ніжинському, Прилуцькому та Козелецькому районах, на низькому рівні – у Сосницькому районі.

Так, наприклад, у місті Прилуки в загальноосвітніх школах № 3 та № 7, у дитячому навчальному закладі № 29 виконуються усі вимоги нормативно-правових документів з питань цивільного захисту.

У керівництва Сосницької гімназії ім. О.П.Довженка відсутні посвідчення з функціонального навчання, документи з питань цивільного захисту потребують систематизації та приведення у відповідність з Кодексом цивільного захисту України та іншими нормативно-правовими документами. Також потребує суттєвого поновлення у гімназії наочна агітації з питань цивільного захисту.

Аналіз діяльності навчально-консультаційних пунктів у Ніжинському, Прилуцькому та Козелецькому районах (м. Остер) показує високий рівень з організації навчання керівного складу та фахівців з питань цивільного захисту і навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Організація і здійснення навчання керівного складу та фахівців, з питань цивільного захисту, навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях в цілому в Чернігівській області оцінюється як "задовільний".

Х. Діяльність із забезпечення техногенної безпеки, виконання вимог техногенної безпеки, влаштування автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у разі їх виникнення

У 2015 році в області зареєстровано 9 надзвичайних ситуацій, що на 12,5 % більше, ніж у 2014 році. При цьому, кількість надзвичайних ситуацій техногенного характеру залишилась без змін – по 1.

Відповідно до вимог Положення про Державний реєстр потенційно небезпечних об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1288, рішенням комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Чернігівської області від 08.12.2015 (протокол № 10) визначено 720 потенційно небезпечних об'єктів (далі – ПНО), з яких паспортизовано 714 (99,16%), ідентифіковано 714 (99,16 %). За результатами проведеної ідентифікації визначено 202 об'єкти підвищеної небезпеки, що складає 28% загальної кількості ПНО.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 січня 2015 р. № 317-р проведено перевірки зазначених об'єктів. За результатами перевірок приписами для виконання запропоновано 3074 заходи, з яких 86,9 % виконано.

На 199 (98,51%) об'єктах підвищеної небезпеки складено плани локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій та проведено декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки.

Враховуючи вимоги статті 53 Кодексу цивільного захисту, обладнанню автоматизованими системами раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення працівників, населення у разі їх виникнення (далі – АСРВ НС) підлягають 202 ОПН (з яких 11 хімічно небезпечні), розташованих на території Чернігівської області.

З метою впровадження АСРВ НС на ОПН області за ініціативою Управління ДСНС України у Чернігівській області це питання розглядалось на засіданнях обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (04.08.2014, протокол № 8 і 08.12.2015, протокол № 10) та засіданнях місцевих комісій у районах та містах області.

На засіданні обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (протокол № 11 від 22 грудня 2015 року) розглянуто та затверджено план-графік впровадження систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення людей у разі їх виникнення, згідно з яким усі ОПН повинні здійснити монтаж зазначених систем до кінця 2017 року.

На цей час розроблено та узгоджено 32 технічних завдання на проектування, що становить 15,8 % (з них 6 на хімічно-небезпечні об'єкти – 54,5%), розроблено та узгоджено 32 робочих проекти, що становить 15,8 % (з них 6 на хімічно-небезпечні об'єкти – 54,5%).

Змонтовано 6 АСРВ НС, що становить 3,24 % (з них 2 на хімічно-небезпечних об'єктах – 18,2%), прийнято в експлуатацію – 3, що становить – 1,62 % (з них 2 на хімічно-небезпечні об'єкти – 18,2%), підключено до системи централізованого спостереження – 3, що становить 1,62 % від загальної кількості (з них 2 на хімічно-небезпечні об'єкти – 18,2%).

Протягом 2015 року в області прийнято в експлуатацію 1 систему (Чернігівське відділення ПАТ "САН Ін Бев"), однак не розроблено жодної проектної документації з влаштування АСРВ НС на інших об'єктах.

Необхідно зазначити, що відсутність автоматизованих систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення людей у разі їх виникнення різко підвищує ризик виникнення надзвичайних ситуацій з

непередбаченими наслідками, не дозволяє вчасно вжити превентивних заходів на стадії розвитку аварійної ситуації, запобігти переходу на вищі рівні небезпеки, що може призвести за певних умов до катастрофічних наслідків.

У м. Чернігові підлягають обладнанню автоматизованими системами раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення 43 об'єкти підвищеної небезпеки.

Зазначені питання неодноразово розглядалися на засіданнях комісії з питань ТЕБ та НС м. Чернігова. Це дозволило забезпечити розроблення та погодження технічних завдань на 4 підприємствах, на двох – проведено монтажні роботи зі встановлення таких систем (ДП "Комбінат Астра", ПАТ "САН ІнБев Україна"). Однак варто зауважити, що вирішення цього питання перебуває на дуже низькому рівні, оскільки кількість розроблених технічних завдань складає лише 9,3 %, робочих проектів – 4,65 %.

На сьогодні основну увагу потрібно приділити створенню таких систем на інших ОПН, до яких належать досить великі об'єкти ТОВ "Харківрегіонгаз", ПАТ "Укрнафта", ТОВ "Бел-ОЙЛ", ПП КРВП "ОККО-Нафтопродукт", ПП "ТТ-нафта". Надзвичайну ситуацію на Чернігівському м'ясокомбінаті, де стався викид 400 кг аміаку, можна було попередити ще на ранньому етапі розвитку за наявності на м'ясокомбінаті системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення.

На території Чернігівської області підлягають обслуговуванню на договірній основі аварійно-рятувальними службами 621 об'єкт та 5 окремих територій, обслуговується 321 об'єкт (51,7%) та 3 території (60%), що в цілому відповідає середньодержавним показникам.

На території Чернігівської області створені та діють 10 аварійно-рятувальних служб. Всі аварійно-рятувальні служби (8 – державних, 1 – комунальна, 1 – об'єктова) пройшли атестацію та внесені до державного реєстру, однак термін дії свідоцтва про атестацію АРС 8 НЦ Держслужби спецтранспорту закінчився 27.07.2015, а Чернігівської обласної водолазно-рятувальної служби – 02.07.2013.

Протягом 2015 року перевірено діяльність всіх аварійно-рятувальних служб. За результатами перевірки оцінено як "готова до виконання дій за призначенням" спеціалізовану газорятувальну службу Гнідинцівського ГПЗ ПАТ "Укрнафта", "не готова" – Чернігівську обласну водолазно-рятувальну службу та взвод аварійно-рятувальних робіт аварійно-рятувальної служби 8-го навчального центру Державної спеціальної служби транспорту.

Відповідно до Переліку об'єктів та окремих територій, які підлягають постійному та обов'язковому обслуговуванню державними аварійно-рятувальними службами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2000 р. № 1214, на території Чернігівської області підлягають обслуговуванню на договірній основі аварійно-рятувальними службами 621 об'єкт та 5 окремих територій, обслуговується 321 об'єкт (51,7 %) та 3 території (60 %), що в цілому відповідає середньодержавним показникам.

Місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування проведено певну роботу щодо виявлення та взяття на облік всіх існуючих місць масового відпочинку населення на водних об'єктах.

На території області визначено 23 місця масового відпочинку людей на воді, з них 3 пляжі. Всі пляжі паспортизовані.

На засіданні обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій 29 травня 2015 року зазначене питання розглянуто з прийняттям відповідних рішень.

Проте, з урахуванням того, що на території області налічується 2 великі, 8 малих річок, 24 водосховища, 1805 ставків та 1324 озера, кількість визначених у встановленому порядку місць відпочинку повинна бути значно більшою. Протягом багатьох років органами місцевого самоврядування Бахмацького, Бобровицького, Борзнянського, Городнянського, Ічнянського, Носівського, Ріпкинського, Семенівського, Срібнянського та Талалаївського районів не виконуються в повній мірі вимоги Порядку обліку місць масового відпочинку населення на водних об'єктах та Правил охорони життя людей на водних об'єктах України стосовно визначення власними рішеннями місць масового відпочинку людей на водних об'єктах. Відповідно на території зазначених районів не визначено жодного такого місця і необхідні заходи щодо облаштування місць традиційного купання людей не вживаються.

Потребує уваги питання безпеки людей при відпочинку їх на водних об'єктах м. Чернігова. Так, за 2014 рік на водних об'єктах міста загинуло 4 людини, врятовано 5, за 2015 рік загинуло 9 осіб, врятовано 7 осіб.

Такий стан пояснюється тим, що міська водолазно-рятувальна служба не повністю укомплектована рятувальниками-водолазами. У місті визначено тільки один міський рятувальний пост, хоча існує велика кількість не визначених рішенням міськради місць, що використовуються населенням для купання. З метою забезпечення безпеки у таких місцях Управлінням було організовано виставлення 5 сезонних рятувальних постів та забезпечено постійний контроль за їх роботою.

Як наслідок, незважаючи на суттєве зменшення кількості загиблих на воді у 2015 році порівняно з 2014 роком (54 проти 77) Чернігівська область залишається одним з найбільш ризикованих для купання регіонів.

Необхідно зауважити, що потребує покращання співпраця з комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій різних рівнів. При середньодержавному показнику поданих Управлінням ДСНС України у Чернігівській області та підпорядкованими підрозділами на розгляд цих комісій 258 матеріалів ініційовано розгляд на засіданнях комісій 236 матеріалів, з яких 232 розглянуто. Найгірше організовано взаємодію з комісіями у Борзнянському, Куликівському, Семенівському та Щорському районах.

Стан забезпечення техногенної безпеки оцінюється як "задовільний".

XI. Заходи щодо забезпечення пожежної безпеки, створення державної, місцевої та добровільної пожежної охорони

Протягом п'яти років у Чернігівській області виникло 8 тис. 410 пожеж, внаслідок яких загинуло 489 осіб (із них 10 дітей), травмовано 124 особи (9 дітей). Матеріальні втрати від пожеж склали 106 млн. 130,3 тис. гривень.

На підприємствах, в організаціях, закладах сталося 258 пожеж, внаслідок яких загинуло 9 осіб та травмовано – 3. Матеріальні втрати від цих пожеж становлять 20 млн. 114,9 тис. гривень.

На початку 2016 року у Чернігівській області уже зареєстровано 216 пожеж, внаслідок яких загинуло 15 осіб, отримали травми 8. Матеріальні втрати склали 9 млн. 302 тис. 900 гривень.

З метою запобігання пожежам Чернігівською обласною державною адміністрацією протягом останніх років проведено масштабну роботу, направлену на підвищення рівня пожежної безпеки об'єктів та житлового фонду на території Чернігівської області.

Так, рішенням Чернігівської обласної ради від 21.12.2012 затверджено Програму забезпечення пожежної безпеки на території Чернігівської області на 2013-2015 роки. На місцях розроблено та прийнято районні (міські) програми, якими визначені заходи щодо поліпшення протипожежного захисту об'єктів та населених пунктів області. Водночас фінансування зазначених програм майже не здійснювалось. На 2016-2020 роки у Прилуцькому та Чернігівському районах розроблено проекти програм забезпечення пожежної безпеки, затвердження яких планується на черговій сесії районних рад.

Протягом 2013-2015 років на 491 об'єкті змонтовано системи протипожежного захисту, на 269 об'єктах проведено вогнезахисне оброблення та 48 об'єктів обладнано пристроями блискавкозахисту, виведено сигнали від приймально-контрольних приладів систем пожежної автоматики на пульти пожежного спостерігання від 446 об'єктів. Всього на виконання завдань та заходів Програми у 2013-2015 роках витрачено 1 495,659 тис. гривень.

Повільна реалізація завдань Програми у більшості випадків стала наслідком недостатнього їх фінансування. Так, у 2013-2015 роках не забезпечено фінансування видатків окремих завдань обласної Програми управлінням охорони здоров'я, управлінням освіти і науки, департаментом культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації (фінансування здійснювалось за рахунок бюджетів виконавців, а не за рахунок обласного бюджету).

Так, відповідно до пункту 9.9 Програми на ремонт систем протипожежного захисту протягом 2013-2015 років було передбачено фінансування в розмірі 100,0 тис. грн. (розпорядник коштів – управління охорони здоров'я облдержадміністрації), фактично виділено та витрачено – 16,6 тис. грн. (16,6%); на технічне обслуговування систем пожежної автоматики було передбачено фінансування в розмірі 180,0 тис. грн. (розпорядник коштів – департамент культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації), фактично виділено та витрачено 41,953 тис. грн.

(23,3%); на обладнання будинків та споруд пристроями блискавкозахисту було передбачено фінансування в розмірі 120,0 тис. грн. (розпорядник коштів – управління освіти і науки облдержадміністрації), фактично виділено та витрачено – 7,2 тис. грн. (6%).

Актуальність проблеми забезпечення пожежної безпеки полягає у тому, що на сьогодні стан протипожежного захисту в області не в повній мірі відповідає вимогам законодавства.

З метою забезпечення пожежної безпеки в сільських населених пунктах Чернігівської області функціонує 59 підрозділів місцевої пожежної охорони. Відповідно до розрахунків необхідно створити ще 17 підрозділів МПО. Протягом 2013-2015 років створено 3 підрозділи місцевої пожежної охорони в Корюківському, Семенівському та Коропському районах. На функціонування підрозділів місцевої пожежної охорони районними та місцевими бюджетами протягом 2013-2015 рр. було спрямовано близько 14 мільйонів гривень (13645593,11).

З існуючих підрозділів МПО 55 працюють в цілодобову режимі. Всі підрозділи забезпечені телефонним зв'язком. Загальна кількість особового складу МПО складає 319 осіб.

Протягом минулого 2015 року підрозділи МПО брали участь у гасінні 211 пожеж.

Разом з цим, крім підрозділів МПО, в районах області діє 85 добровільних пожежних команд з наявністю 86 одиниць основної пожежної техніки та 10 одиниць пристосованої техніки, які здійснюють цілодобове чергування та разом з підрозділами ДСНС та МПО також здійснюють виїзди на гасіння пожеж відповідно до затверджених планів залучення сил та засобів. У минулому році добровільними пожежними командами взято участь у гасінні 103 пожеж.

З метою створення, утримання та належного функціонування підрозділів МПО та ДПК до місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в 2015 році направлено 93 інформації. На засіданнях обласної та районних комісій ТЕБ та НС це питання розглянуто 74 рази.

Під час перевірки встановлено, що проблемою у забезпеченні пожежної безпеки дошкільних та навчальних закладів області є неналежне фінансування зазначених об'єктів. У всіх відділах освіти районів і міст, в основному, кошти виділяються на заробітну плату, енергоносії та оплату комунальних послуг.

У сфері забезпечення пожежної безпеки виділяються кошти лише на проведення технічного обслуговування вогнегасників та заміри опору ізоляції електричної мережі, але також не повністю, більшість закладів виконують зазначені заходи за рахунок власних коштів.

Водночас у більшості загальноосвітніх навчальних закладів області з року в рік не виконуються окремі заходи, запропоновані приписами органів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту, що негативно впливає на загальний стан пожежної безпеки вищезазначених закладів.

При цьому, залишаються невиконаними капітальні заходи, що істотно погіршують протипожежний стан об'єктів:

561 об'єкт не обладнаний системами пожежної сигналізації;

290 об'єктів не в повному обсязі забезпечені первинними засобами пожежогасіння;

на 514 об'єктах не проведено вогнезахисну обробку дерев'яних та металевих конструкцій.

Зазначені порушення створюють загрозу виникнення пожеж і створюють умови для їх швидкого розвитку, ускладнюють успішне гасіння пожеж та безпечну евакуацію дітей. За результатами перевірок, проведених у минулому році, встановлено, що із запропонованих приписами державного пожежного нагляду 13519 протипожежних заходів до теперішнього часу залишаються невиконаними 7466 пунктів приписів (55,22%). За наявні недоліки в забезпеченні протипожежного захисту навчальних закладів органами державного пожежного нагляду до адміністративної відповідальності притягнуто 445 посадових осіб.

На території Чернігівської області перебуває 904 заклади охорони здоров'я.

За результатами перевірок стану пожежної безпеки проведених у 2014-2015 роках виявлено недоліки, основними з яких є:

381 об'єкт не обладнаний системами пожежної сигналізації;

102 об'єкти не в повному обсязі забезпечені первинними засобами пожежогасіння;

на 48 об'єктах не проведено вогнезахисну обробку дерев'яних та металевих конструкцій.

На території області експлуатується 34 будинки підвищеної поверховості, 30 з яких – житлові. У м. Чернігові та м. Ніжині прийняті програми "Безпечне житло", метою яких є забезпечення належного рівня протипожежного стану будинків підвищеної поверховості.

Через відсутність фінансування стан систем протипожежного захисту будинків підвищеної поверховості погіршується з року в рік. На цей час лише в 4 житлових будинках підвищеної поверховості м. Чернігів здійснюється технічне обслуговування систем протипожежного захисту спеціалізованими ліцензійними організаціями, внаслідок чого 61,7% установок пожежної сигналізації перебувають в непрацездатному стані. У 99% будинків сигнали про спрацювання систем протипожежної автоматики не виведено на пульти цілодобового спостереження. З 36 систем димовидалення не працює 23 (63,8%) системи, а з 37 систем підпору повітря не працює 20 (54%).

У непрацездатному стані перебуває 65,1% пожежних кранів, а якщо взяти до уваги, що розукомплектовані пожежні крани прирівнюються до непрацездатних, то ця цифра значно більша. Сукупність цих недоліків може призвести як до виникнення пожежі, так і до пізнього її виявлення, ускладнення підрозділам Управління ДСНС України в Чернігівській області гасіння пожеж та евакуації людей з будівель та великих матеріальних збитків, травмування і загибелі людей.

Ліквідація надзвичайних подій та рятування людей при пожежах у будинках підвищеної поверховості ускладнюється не тільки несправними системами протипожежної автоматики, але й відсутністю в м. Чернігові спеціальної техніки, такої як автодрабини чи автопідйомники з висотою підйому більше 50 метрів.

Враховуючи незадовільний протипожежний стан будинків підвищеної поверховості, потребує невідкладного розгляду питання придбання для пожежно-рятувальних підрозділів м. Чернігова спеціальної техніки для рятування людей (автодрабини, колінчатого підйомника) з висотою підйому 50 і більше метрів.

Не менш важливим питанням на сьогоднішній день в області залишається відновлення джерел зовнішнього протипожежного водопостачання.

На території Чернігівської області станом на 01.01.2016 налічується 4667 пожежних гідранти, 980 водоймищ та 1443 водонапірних вежі.

Кількість несправних пожежних гідрантів складає 288 шт. (6,2%), водоймищ – 104 шт. (10,6%). Такий стан справ може значно вплинути на час локалізації та ліквідації пожеж та наслідків надзвичайних ситуацій під час осінньо-зимового періоду, оскільки кількість пожеж у цей період значно зростає.

Питання незадовільного стану джерел протипожежного водопостачання, розташованих на об'єктах Чернігівської області, у минулому році розглядалися 3 рази на засіданнях комісій з питань ТЕБ та НС при райдержадміністраціях у Чернігівській області. Також інформація про незадовільний стан протипожежного водопостачання надавалась до органів місцевого самоврядування та на розгляд комісії ТЕБ та НС всіх міст та районів області.

На виконання вимог Кодексу цивільного захисту України, постанови Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 "Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях" в області здійснюється навчання посадових осіб в сфері пожежної безпеки. Згідно розрахунку регіональна потреба у навчанні на 2015 рік складала 1103 особи, станом на 31.12.2015 пройшла навчання 1101 особа. Регіональна потреба у навчанні на 2016 рік складає 1441 особа, станом на 17.02.2016 пройшла навчання 191 особа.

Стан пожежної безпеки в екосистемах, у тому числі у лісах

Протягом 2015 року на території Чернігівської області виникло 84 пожежі в лісах, 36 – на торфовищах та 833 пожежі сухої трави, сміття на відкритій місцевості, з них 327 пожеж у житловому секторі громадян внаслідок спалювання сухої рослинності.

У Козелецькому районі протягом літнього періоду 2015 року виникло декілька осередків лісових пожеж на торфовищах на загальній площі близько 195 га біля населених пунктів Данилівка, Олбин, Туманська Гута, Пилятин, Пушкарі тощо. Крім цього, пожежі сталися у лісопаркових зонах, полях, на

ланах. Загалом, протягом 2015 року сталося 137 таких пожеж, що на 49 пожеж більше, ніж за такий саме період 2014 року.

Про особливості пожежонебезпечного періоду 2015 року та необхідність вжиття відповідних заходів Козелецьку райдержадміністрацію поінформовано листами Козелецького райвідділу Управління ДСНС України у Чернігівській області.

Проте до плану роботи місцевої комісії з питань техногенно-екологічної ситуації та надзвичайних ситуацій на 2015 рік питання стосовно попередження лісових пожеж не включені. Певні практичні дії та вжиття заходів Козелецькою райдержадміністрацією почались лише після виникнення таких пожеж.

У плані роботи комісії ТЕБ та НС Козелецького району на 2016 рік жодного заходу з визначенням конкретних завдань щодо лісових пожеж знов не відображено, досвід минулого року не використовується.

Співробітниками Управління ДСНС України у Чернігівській області у минулому році організовано проведення перевірок готовності до ліквідації пожеж, наявності пожежної техніки, аварійно-рятувального обладнання та засобів протипожежного призначення на підприємствах, підпорядкованих Чернігівському обласному управлінню лісового та мисливського господарства (78 лісництв у складі 11 лісових господарств) площею 411,117 тис. га та Комунальному підприємстві "Чернігівоблагроліс" (18 лісових господарств) площею 186,1 тис. гектарів.

Також фахівцями Управління спільно з представниками Міністерства оборони України проведено перевірку ДП "Чернігівській військовий лісгосп". Загальна площа лісів, які служать буферною зоною для військових полігонів та військових частин, становить 27,7 тис. гектарів.

За результатами проведених перевірок складені та вручені лісокористувачам довідки або акти із пропозиціями щодо покращення роботи з питань протипожежного захисту лісів та діяльності лісових-пожежних станцій.

Спільно з представниками лісокористувачів, співробітниками органів внутрішніх справ, екологічної інспекції та представниками засобів масової інформації організовано патрулювання найбільш небезпечних у пожежному відношенні лісових масивів. Всього в 2015 році здійснено 384 рейдові перевірки.

У засобах масової інформації проводиться інформування населення про заходи пожежної безпеки у лісових масивах, торфовищах і місцях масового відпочинку громадян. Так, у минулому році в засобах масової інформації та інтернет-виданнях опубліковано 963 статті, проведено 324 виступи по місцевому радіо і 341 репортаж по місцевому телебаченню з питань дотримання правил пожежної безпеки в лісах. Розповсюджено 15 тис. 615 листівок з тематикою попередження пожеж в екологічних системах.

Спільно з міжрайонними управліннями водного господарства уточнено та відкориговано перелік природних та штучних водоймищ, місць на річках, які можуть бути використані для забору води пожежними насосними станціями та вертольотами з водозливними пристроями.

З метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій в екосистемах області Управлінням ДСНС України в Чернігівській області листом від 12.03.2015 року № 04-04/1895 направлена інформація до Чернігівської обласної адміністрації.

Це питання розглянуто на засіданні обласної комісії з питань ТЕБ та НС (протокол від 13.03.2015 № 3, яким затверджено комплексний план заходів обласних управлінь, організацій і підприємств, місцевих органів виконавчої влади щодо протидії масовим пожежам лісів, торфовищ і сільгоспугідь у весняно-літній період 2015 року).

Для попередження виникнення пожеж в екосистемах направлені інформаційні листи головам районних державних адміністрацій, керівникам ДП "Укренерго", Чернігівобленерго, ДК "Укртрансгаз", Управління лісового та мисливського господарства, Чернігівського облавтодору.

Але, незважаючи на проведену роботу, у 2015 році допущено найбільше по площі (195 га) загоряння торфу, яке переросло у класифіковану НС, на території Козелецького району біля с. Данівка.

Для забезпечення охорони лісів від пожеж на підприємствах обласного управління лісового та мисливського господарства створено відповідну матеріально-технічну базу. У наявності 33 спостережні вежі. Діє 16 лісових пожежних станцій, на балансі яких перебуває 38 пожежних автомобілів.

Для боротьби з лісовими пожежами використовуються 33 малих лісопожежних модулі, з них – 2 промислового виробництва, інші – обладнані самостійно на автомобілях УАЗ та іншій пристосованій техніці.

З метою попередження виникнення лісових пожеж проведено 785 рейдів. За порушення правил пожежної безпеки в лісах лісовою охороною складено 32 адміністративні протоколи. Робота в цьому напрямку проводиться в недостатньому обсязі, половина підприємств (Борзнянський, Городнянський, Добрянський, Корюківський, Прилуцький та Остерський військовий лісгоспи) не виявили жодного порушника.

Незважаючи на вжиті заходи, порівняно з 2014 роком значно зросла кількість лісових пожеж та їх площа. У 2015 році в підвідомчих підприємствах Управління лісового та мисливського господарств виникло 84 пожежі на площі 80,88 га, що становить зростання відповідно на 262% та 436% річних показників 2014 року.

Об'єктивними чинниками, що вплинули на збільшення кількості лісових пожеж, були несприятливі погодні умови (тривалі періоди з відсутністю опадів та вітряною погодою). Причиною виникнення лісових пожеж у всіх зареєстрованих випадках був людський фактор, переважно, через порушення правил пожежної безпеки (90%). Найбільша кількість випадків зареєстрована в ДП "Добрянське лісове господарство" – 16, ДП "Остерське лісове господарство" – 13, ДП "Новгород-Сіверське лісове господарство" – 11, ДП "Корюківське лісове господарство" – 10, ДП "Чернігівське лісове господарство" – 9 та ДП Семенівське лісове господарство" – 5.

Стосовно значних лісових пожеж проведені службові розслідування, матеріали передані до правоохоронних органів. За результатами службових перевірок до дисциплінарної відповідальності притягнуто 11 посадових осіб лісової охорони.

В окремих випадках чергові та відповідальні чергові лісгоспів несвоєчасно надають інформацію про лісові пожежі черговому управлінню та диспетчеру. За порушення порядку надання інформації про лісові пожежі 3 посадові особи ДП "Остерське лісове господарство" притягнуті до дисциплінарної відповідальності.

Стан пожежної безпеки оцінюється як "задовільний".

ХІІ. Особливості міжсезонної готовності до реагування на надзвичайні ситуації

На засіданнях обласної та районних комісій ТЕБ та НС, що відбулися в січні-лютому 2016 року, затверджено плани заходів щодо безпечного пропуску льодоходу, повені та дощових паводків у весняний період 2016 року.

Питання підготовки до весняно-літнього періоду планується на засіданнях комісій ТЕБ та НС у березні-квітні 2016 року.

Стан міжсезонної готовності до реагування на надзвичайні ситуації в області оцінюється як "задовільний".

Висновок комісії:

Комісія ДСНС України вважає, що мета перевірки досягнута. Діяльність Чернігівської обласної державної адміністрації щодо виконання вимог законів та інших нормативно-правових актів з питань техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту і діяльності аварійно-рятувальних служб місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування оцінюється як **"обмежено відповідає вимогам"**.

З метою вирішення проблемних питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки у Чернігівській області Комісія ДСНС України пропонує продовжити роботу щодо виконання нормативно-правових вимог у сфері цивільного захисту, приведення діяльності територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Чернігівської області у відповідність з вимогами Кодексу цивільного захисту України. При цьому, звернути увагу на вирішення таких питань **Чернігівською обласною державною адміністрацією:**

1.1. Розробити та затвердити комплексний план усунення недоліків, виявлених під час перевірки, забезпечити ефективний контроль за його виконанням, копію надати до Департаменту організації заходів цивільного захисту ДСНС України.

1.2. На засіданні обласної комісії з питань ТЕБ та НС розглянути питання щодо:

прискорення робіт з оснащення оперативно-диспетчерської служби центру екстреної медичної допомоги телекомунікаційним ресурсом сучасного рівня з метою забезпечення єдиного оперативного управління системою екстреної (швидкої) медичної допомоги міст та районів області у випадку виникнення надзвичайних ситуацій;

заміни автомобілів швидкої медичної допомоги, які відпрацювали ресурс; забезпечення підрозділів екстреної (швидкої) медичної допомоги сучасними радіоелектронними засобами, з можливістю використання GPS-технологій;

забезпечення працівників екстреної (швидкої) медичної допомоги спеціальним одягом та взуттям літнього та зимового зразків.

1.3. Активізувати роботу щодо якісного та повного проведення технічної інвентаризації захисних споруд цивільного захисту та вжити заходів щодо коригування технічної документації захисних споруд цивільного захисту, (інвентаризаційні справи, технічні паспорти та облікові картки, документи на право власності), де уже проведено технічну інвентаризацію.

1.4. Під час формування бюджетів всіх рівнів передбачити видатки на утримання захисних споруд цивільного захисту.

1.5. Розробити план першочергових заходів щодо покращення стану утримання захисних споруд цивільного захисту у Чернігівській області та забезпечити його виконання.

1.6. Привести у відповідність з вимогами Кодексу цивільного захисту України документацію з планування заходів запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру, пожежної безпеки та функціонування територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.

1.7. Організувати проведення занять з відповідними фахівцями райдержадміністрацій та міськвиконкомів області, підприємств стосовно доведення вимог Методики прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин при аваріях на промислових об'єктах та транспорті.

1.8. Завершити роботу з розроблення документів, що визначають (регламентують) порядок щорічних перевірок наявності, якості, умов зберігання, готовності до використання матеріальних цінностей.

1.9. Опрацювати питання щодо можливості ремонту даху складу збереження регіонального матеріального резерву (м. Мена).

1.10. При внесенні змін до обласного бюджету Чернігівської області у 2016 році та формуванні проекту обласного бюджету на 2017 та подальші роки передбачати фінансування заходів щодо створення та поповнення матеріальних резервів.

1.11. Завершити складання договорів із суб'єктами господарювання, які надають населенню санітарно-гігієнічні послуги з санітарної обробки та спеціальної обробки одягу згідно з вимогами розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2002 р. № 58-р.

1.12. Провести коригування документації з питань планування заходів цивільного захисту, інженерного, радіаційного, хімічного захисту та евакуаційних заходів.

1.13. У найкоротші терміни забезпечити прийняття відповідних розпорядчих актів про створення та забезпечення належного функціонування територіальних спеціалізованих служб цивільного захисту регіонального рівня та територіальних формувань цивільного захисту. Роботу Чернігівської обласної водолазно-рятувальної служби привести у відповідність зі встановленими вимогами.

1.14. З метою підвищення рівня готовності органів управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ Чернігівської області та її ланок до виконання завдань цивільного захисту до 31.03.2016 із залученням представників апарату ДСНС України провести короткострокові заняття з керівним складом територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ Чернігівської області та її ланок.

1.15. Вжити заходів для удосконалення та оновлення навчальної матеріальної бази та інформаційно-довідкових куточків існуючої мережі консультаційних пунктів при житлово-експлуатаційних органах, сільських та селищних радах.

1.16. При складанні бюджету на 2017 рік та внесення змін до обласного бюджету на 2016 рік передбачити кошти на покращення матеріальної бази об'єктів закладів освіти з питань цивільного захисту.

1.17. Проаналізувати стан навчання інструкторів консультаційних пунктів при органах місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування. Осіб, які підлягають такому навчанню, включити до Плану комплектування Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Чернігівської області слухачами з функціонального навчання у сфері цивільного захисту на 2016 рік.

1.18. Привести організаційно-розпорядчу, плануючу та звітну документацію з підготовки органів управління та сил цивільного захисту у відповідність з вимогами Кодексу цивільного захисту України, Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня.2013 р. № 443.

1.19. Відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України уточнити перелік об'єктів, що підлягають обладнанню системами раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення людей у разі їх виникнення.

1.20. Забезпечити створення необхідної кількості підрозділів місцевої пожежної охорони, придбання техніки для гасіння пожеж та евакуації людей з будівель.

1.21. Зобов'язати керівників комунального господарства та райдержадміністрацій і міськвиконкомів вирішити питання щодо ремонту й відновлення несправних джерел протипожежного водопостачання.

1.22. Привести у працездатний стан системи пожежної автоматики, аварійного освітлення, оповіщення людей про пожежу та забезпечити приміщення підвідомчих об'єктів необхідною кількістю вогнегасників. Вирішити питання щодо фінансування експлуатаційно-технічного обслуговування технічних засобів оповіщення.

1.23. Вжити заходів щодо недопущення виникнення масштабних пожеж у природних екосистемах (ліси, торфовища).

1.24. Продовжити роботу щодо реконструкції та розвитку регіональної системи централізованого оповіщення "Сигнал-ВО" або заміни її складових з використанням сучасних комп'ютерних та мобільних засобів.

1.25. Для ефективного оповіщення населення при загрозі або виникненні надзвичайної ситуації, вирішити питання щодо встановлення електромагнітних сирен централізованого запуску та вуличних гучномовців у селищних радах.

1.26. Розглянути можливість придбання спеціальної техніки, такої як автодрабини чи автопідйомники, з висотою підйому більше 50 м, для проведення аварійно-рятувальних робіт у будівлях підвищеної поверховості.

1.27. Місцевим органам виконавчої влади визначити остаточну кількість місць масового відпочинку на водних об'єктах.

1.28. Посилити вимогливість до суб'єктів господарювання, у власності яких є місця масового відпочинку на водних об'єктах.

1.29. Відповідно до Кодексу цивільного захисту України та статті 20 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" за 20 робочих днів до розгляду на засіданні ради містобудівної документації письмово інформувати Управління ДСНС України в Чернігівській області про дату і місце розгляду проектів містобудівної документації або надавати відповідну документацію для подальшого її розгляду та складання висновків.

1.30. Вжити заходів щодо реалізації вимог Порядку здійснення компенсації вартості послуг і розміру фактичних витрат суб'єкту господарювання та громадянина, транспортні засоби яких залучені для вивезення населення із зони надзвичайної ситуації, районів можливих дій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2013 р. № 581.

1.31. Відповідно до вимог Інструкції з перевірки та оцінки готовності функціональних і територіальних підсистем єдиної системи цивільного захисту, затвердженої наказом МНС України від 15.08.2007 № 558, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11 жовтня 2007 р. за № 1162/14429, забезпечити у травні 2016 року проведення контрольної перевірки.

Голова комісії –

перший заступник Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій

О. МЕЛЬЧУЦЬКИЙ

Заступник Голови комісії -

начальник управління нагляду у сфері техногенної безпеки та цивільного захисту Департаменту державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту апарату ДСНС України

Т. ПОЛЩУК

Секретар комісії –

головний спеціаліст відділу техногенної безпеки управління нагляду у сфері техногенної безпеки та цивільного захисту Департаменту державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту апарату ДСНС України

С. СУСЛОВ

Члени комісії:

Провідний фахівець відділу нагляду за новобудовами Центру організації заходів пожежної та техногенної безпеки ОРС ЦЗ Управління забезпечення ОРС ЦЗ ДСНС України

О.В.ДЯЧЕНКО

Заступник начальника відділу організації капітального будівництва підрозділів ОРС ЦЗ Центру організації управління ОРС ЦЗ Управління забезпечення ОРС ЦЗ ДСНС України

О.В.ЗІНЧЕНКО

Головний фахівець відділу профілактичної роботи Центру організації заходів пожежної та техногенної безпеки ОРС ЦЗ Управління забезпечення ОРС ЦЗ ДСНС України

Р.Б.РУДАК

Головний інспектор відділу контролю за органами виконавчої влади у сфері цивільного захисту та аварійно-рятувальними службами управління нагляду у сфері техногенної безпеки та цивільного захисту Департаменту державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту

О.В.САВЧУК

Провідний фахівець науково-дослідного відділу з проблем навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях Інституту державного управління у сфері цивільного захисту

С.А.СЛОБОДЕНЮК

Заступник начальника відділу медичного забезпечення та охорони праці Центру організації управління ОРС ЦЗ Управління забезпечення ОРС ЦЗ ДСНС України

О.М.ТЕРЕЩЕНКО

Головний спеціаліст відділу організації заходів цивільного захисту управління планування та координації заходів цивільного захисту Департаменту організації заходів цивільного захисту

 А.В.ТІЩЕНКО

Головний фахівець відділу інженерно-технічних заходів та захисних споруд управління захисту населення і територій Департаменту організації заходів цивільного захисту

 В.В.ФЕСЕНКО

Головний фахівець відділу організації служби та забезпечення реагування на надзвичайні ситуації Центру організації служби, підготовки та забезпечення реагування на надзвичайні ситуації Управління забезпечення ОРС ЦЗ ДСНС України

 О.К.ЧЕРНОВ

Головний інспектор відділу планування заходів державного нагляду (контролю) управління планування, інформаційно-аналітичної роботи та моніторингу Департаменту державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту апарату ДСНС України

 Л.А.ШРАМКО

З актом ознайомлений:

Голова Чернігівської обласної державної адміністрації

 В.П.КУЛІЧ